

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«РОЖИЩЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЛЬВІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С. З. ГЖИЦЬКОГО»**

Випускова циклова комісія ветеринарних дисциплін

ПОГОДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
 Ольга НИЧИПОРУК
22 серпня 2024 року

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор коледжу
 Олександр ДАВИДЮК
22 серпня 2024 року

ПРОГРАМА

з освітнього компонента

Соціологія

Розробник	Вячеслав ШЕВЧУК
Галузь знань	21 Ветеринарія
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина
Освітньо-професійна програма	Ветеринарна медицина
Статус освітнього компонента	вибірковий
Мова навчання	українська

Програма ОК «Соціологія» для здобувачів освіти
освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр
спеціальності 211 Ветеринарна медицина, денної форми навчання
складена на основі ОПІ 20 червня 2024 р.

Розробник Вячеслав ШЕВЧУК

Програма обговорена на засіданні циклової комісії
загальноосвітніх дисциплін і дисциплін загальної підготовки

Протокол від 20.08.2024 року № 1

Голова циклової комісії Світлана ФЕДЧИК

Схвалено Педагогічною радою ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ
імені С.З. Гжицького»

Протокол від 22.08.2024 року № 10

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	21 Ветеринарія
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина
Освітньо-професійна програма	Ветеринарна медицина
Характеристика освітнього компонента	
Статус	вибірковий компонент
Загальна кількість годин	60
Кількість кредитів ЄКТС	2
Курсова робота (проект)	–
Форма оцінювання	залік
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2 роки 10 місяців
Семестр	IV
Аудиторні години	28
Лекції	24
Практичні заняття	4
Лабораторні заняття	–
Семінарські заняття	–
Самостійна робота	32

Примітка: співвідношення кількості годин (у відсотках):

аудиторних занять - 47 %

самостійна робота - 53 %

2. МЕТА ОК, ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Метою вивчення освітнього компонента Соціологія є формування у здобувачів освіти знань про суспільство як системне утворення, вміння розбиратися в сутності його структурних елементів, взаємозв'язку між ними, розуміння ролі людського потенціалу в суспільстві та проблем взаємовідносин людини та соціуму.

Предметом вивчення освітнього компонента Соціологія є закони та закономірності функціонування і розвитку особистості, соціальної групи, спільноти та суспільства загалом; соціальне життя суспільства, тобто взаємодія соціальних суб'єктів і проблем, пов'язаних з їхнім соціальним статусом, роллю та соціалізацією.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента є ознайомлення здобувачів освіти із змістом понятійного апарату та складною палітрою теоретичних напрямів та методів соціологічного аналізу суспільства; аналіз основних структурних елементів суспільства в контексті сучасних теоретико-методологічних соціологічних підходів; обрання найбільш прийнятних методів збору первинної інформації для проведення соціологічного дослідження; грамотне використання інструментів соціології для пізнання і вирішення найбільш актуальних проблем соціальної реальності.

Передумови вивчення є освітні компоненти: Основи правознавства, Історія України, Основи економічної теорії, Культурологія, Основи філософських знань.

2.1. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (з ОПП розділу «Зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання» з шифрами):

РН1 - Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами в у тому числі з професійних питань.

РН7 - Здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел та володіти комп'ютерними програмами.

Компетентності

Загальні компетентності (з ОПП розділу «Перелік компетентностей випускника» з шифрами):

ЗК1 - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК2 - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 – Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК5 – Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6 – Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

У результаті вивчення ОК Соціологія здобувач освіти повинен:

знати:

1. Загальну характеристику суспільства як цілісної системи та її складових елементів.

2. Предмет, структуру, функції, принципи, методи, основні категорії та закони соціології як науки.

3. Особливості становлення соціології як самостійної науки.

4. Структуру та зміст спеціальних соціологічних теорій.

5. Послідовність розробки програми соціологічного дослідження.

6. Основні методи збору, обробки, аналізу результатів соціологічного дослідження.

7. Шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці.

вміти:

1. Пояснювати, оцінювати, узагальнювати знання про суспільство в контексті системного підходу з елементами структурно-функціонального аналізу.

2. Володіти основними соціологічними термінами, користуватися ними під час виступів на семінарах, в дискусіях, диспутах тощо.

3. Користуватися всіма доступними джерелами знань; самостійно добирати матеріал до реферату, доповіді, самостійної роботи.

4. Використовувати в роботі засоби масової комунікації, в тому числі комп'ютерні джерела інформації.

5. Брати участь в організації та проведенні соціологічних опитувань.

6. Використовувати на практиці результати соціологічних досліджень при діагностуванні причин соціальних конфліктів в сім'ї, колективі, на виробництві.

3. ОБСЯГ ТА СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА СОЦІОЛОГІЯ

Форма навчання
Підсумкова форма контролю

денна
залік

№ теми	Назва розділу	Кредити ЄКТС	Кількість годин							
			Разом	Самостійна робота	Навчальні заняття					
					Всього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Теоретична соціологія		26	14	12	10		2		
2.	Спеціальні та галузеві соціологічні теорії		34	18	16	14		2		
	Разом з ОК		60	32	28	24		4		

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендована література
IV - семестр			
1.	Соціологія – наука про суспільство. Місце і роль соціології в системі суспільних та гуманітарних наук. Предмет і об'єкт соціології. Макро- та мікросоціологічні рівні вивчення суспільства. Принципи, методи, категорії соціології, основні закони соціології. Структура соціологічного знання: теоретична соціологія, спеціальні соціологічні теорії, прикладна соціологія. Функції соціології, її завдання у вирішенні проблем реформування суспільства.	2	[2] с. 6 - 17
2.	Соціологічна думка в Україні. Зародження соціологічної думки в Україні. Соціальні проблеми у творчості Г. Сковороди та Т.Шевченка. Політична соціологія М.Драгоманова. Ідея національної держави В.Липинського. Українська ідея М. Грушевського. Проблеми і досягнення української соціології в умовах розбудови незалежної держави.	2	[1] с. 16 - 19
3.	Суспільство як соціальна система. Зміст поняття «суспільство». Системний підхід до розгляду суспільства в соціології. Загальна характеристика базисних компонентів соціального життя: соціальні процеси, взаємодії, відносини та зміни; соціальні спільноти та соціальні інститути; соціальний зв'язок та контроль. Сутнісні риси суспільства, проблема типологізації суспільств. Постіндустріальне та інформаційне суспільство, його характерні ознаки. Глобальні процеси сучасного суспільного розвитку.	2	[1] с. 20 - 26
4.	Соціальна структура суспільства. Поняття соціальної структури суспільства та її складові елементи. Види соціальної структури суспільства. Тенденції розвитку соціальної мобільності. Соціальні статуси та ролі, шляхи їх набуття.	2	[1] с. 26 - 29

5.	Соціальні процеси в суспільному житті. Соціальні процеси як соціологічна категорія. Види соціальних процесів. Особливості розвитку та перебігу соціальних процесів в сучасному світі. Соціологічні концепції релігії. Функції релігії як соціального інституту суспільства. Тенденції розвитку релігійних процесів в українському суспільстві.	2	[1] с. 43 - 45, 49 - 51
6.	Економічна соціологія. Особливості розвитку економічної сфери українського суспільства. Об'єкт та предмет економічної соціології. Сутність понять: «економічні свідомість, інтерес, поведінка»; «власність». Соціальні функції економіки.	2	[1] с. 52 - 55
7.	Політична соціологія. Політика як особливий вид соціального регулювання. Предмет соціології політики. Політична система суспільства; її структура, функції, принципи стратифікації. Легітимність політичної влади в суспільстві та її ознаки. Громадянське суспільство: сутність ідеї та перспективи його формування в Україні.	2	[1] с. 58 - 63
8.	Соціологія права. Предмет, проблематика, структура і функції соціології права. Механізми соціальної дії та реалізації права в процесі розбудови громадянського суспільства в Україні.	2	[1] с. 68 - 70
9.	Соціологія особистості. Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин. Предмет соціології особистості. Соціальна структура та типологія особистості. Соціальний статус особистості, соціальна роль. Соціальна поведінка та фактори її формування. Потреби та інтереси особи як відображення суспільних відносин. Соціальні програми виховання.	2	[2] с. 192 - 206
10.	Гендерна соціологія. Поняття про предмет гендерної соціології. Співвідношення понять «стать» та «гендер». Основні положення гендерної соціології; проблеми гендерної соціалізації; гендерні ідеали, стереотипи та тенденції до їх змінювання в сучасному суспільстві.	2	[1] с. 79 - 84
11.	Соціологія культури. Соціологія гуманітарної сфери та її складові. Поняття культури в соціології. Види культури. Культура як якість суспільного життя. Форми культури та їх взаємодія. Соціальні функції культури; її структурні елементи: мова, традиції, норми,	2	[1] с. 93 - 100

	цінності, обряди, знання, переконання. Акультураційні стратегії в сучасному світі.		
12.	Соціологічні дослідження – джерело соціальної інформації. Особливості підготовки та проведення конкретно-соціологічних досліджень. Головні етапи розробки програми соціологічного дослідження та її компоненти. Вибірка в соціологічному дослідженні.	2	[2] с. 242 - 261
Разом за IV - семестр		24	
Разом		24	

4.2. Теми практичних (лабораторних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форми та засоби контролю	Рекомендована література
IV - семестр				
1.	Конфлікт як прояв соціальних відносин. Соціологія конфлікту як галузь соціологічного знання. Поняття «соціальний конфлікт». Причини соціальних конфліктів, їх класифікація, механізм, структура та функції.	2	усне опитування за контрольними і запитаннями, тестування	[1] с. 35 - 38
2.	Проведення соціологічного дослідження. Особливості підготовки та проведення конкретно-соціологічних досліджень. Головні етапи розробки програми соціологічного дослідження та її компоненти. Вибірка в соціологічному дослідженні. Основні методи конкретно-соціологічних досліджень. Технологія обробки та аналізу емпіричних даних. Процедура інтерпретації результатів соціологічних досліджень Підготовка практичних рекомендацій.	2	усне опитування за контрольними і запитаннями, тестування	[2] с. 242 - 272
Разом за IV - семестр		4		
Разом		4		

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендована література
IV - семестр			
1.	Становлення соціології як науки. Основні етапи і тенденції розвитку соціологічної думки. Загальні положення соціологічних поглядів О. Конта, Г.С. Спенсера, Е. Дюркгейма, М. Вебера, В. Парето.	2	[2] с. 18 - 35
2.	Сучасний етап розвитку соціологічної науки. Нові погляди на сутність соціального та новітні соціологічні теорії: "теорія обміну", "раціонального вибору"; символічний інтеракціонізм: "теорія систем"; сучасні теорії фемінізму; постмодерністські соціологічні теорії.	2	[3] с. 99 - 128
3.	Соціальні інститути суспільства. Соціальні інститути суспільства: функції та види, процеси інституціоналізації. Соціальні організації: структура та види. Особистість у системі соціальних зв'язків.	2	[2] с. 143 - 161
4.	Соціальна стратифікація. Поняття страти та соціальної стратифікації. Види соціальної стратифікації. Історичні типи стратифікованого суспільства. Процес модернізації та стратифікаційні зміни в сучасному українському суспільстві: проблеми та умови їх вирішення.	2	[1] с. 29 - 32
5.	Попередження та розв'язання конфліктів. Прогнозування та попередження конфліктів. Стратегія виходу з конфлікту; медіація. Медіаторство: офіційне та неофіційне. Ролі медіаторів. Шляхи гармонізації суспільних відносин в українському суспільстві.	2	[1] с. 38 - 43
6.	Етносоціологія. Місце етносоціології в структурі соціологічного знання. Поняття етносу та основні етапи його розвитку. Сучасні етнічні процеси: інтеграція, консолідація, асиміляція, сегрегація.	2	[1] с. 45 - 47
7.	Націоналізм. Націоналізм як соціальне явище. Особливості проявів сепаратизму та тероризму, етнічно-релігійний екстремізм.	2	[1] с. 47 - 49
8.	Соціологія менеджменту та праці. Поняття предмета соціології праці та управління. Суб'єктивні оцінки сфери праці: «мотивація», «ставлення до праці»; «задоволеність умовами праці», її «стимулювання»; «трудова	2	[1] с. 55 - 57

	адаптація»; «соціально-психологічний клімат в колективі». Принципи управління соціальними процесами. Особистість сучасного керівника та методи підвищення ефективності його праці та взаємодії з трудовим колективом. Соціальні технології та їх роль у розвитку трудового колективу. Застосування менеджерських методів і засобів праці.		
9.	Соціологія громадської думки. Громадська думка як оцінюючий фактор соціально-політичного рівня розвитку суспільства. Функції та канали висловлювання громадської думки. Засоби масової комунікації. Функції масової комунікації. Вплив засобів масової комунікації на формування громадської думки, політичну свідомість та культуру.	2	[1] с. 64 - 68
10.	Правова поведінка. Соціальна природа правомірної та протиправної поведінки.	2	[1] с. 70 - 71
11.	Соціологія молоді. Молодь як специфічна соціально-демографічна спільнота. Молодіжна субкультура. Процес інтеграції молоді в суспільні структури. Причини девіантної поведінки молодих людей та соціальна корекція цього стану. Організація вільного часу молоді в українському суспільстві як один із шляхів попередження, подолання явищ десоціалізації особистості.	2	[3] с. 430 - 441
12.	Соціологія сім'ї. Сім'я та шлюб як соціальні інститути. Структура, функції сучасної сім'ї. Типологія сім'ї. Причини сімейних конфліктів як предмет соціологічних досліджень. Підготовка молоді до створення сім'ї, зміцнення її стабільності як стратегічні суспільні завдання українського соціуму. Сутність демографічної політики.	2	[2] с. 162 - 176
13.	Соціологія освіти. Стан освіти та науки як якісний показник рівня розвитку культури та суспільства. Соціологія освіти: об'єкт, предмет, соціальні функції. Основні тенденції розвитку освіти.	2	[1] с. 100 - 110
14.	Соціологія науки. Наука як особливе соціальне явище. Соціальні функції науки. Науковий прогрес та його соціальні наслідки. Політичні, економічні та соціальні фактори розвитку наукового потенціалу України.	2	[1] с. 110 - 112

15.	Методи соціологічних досліджень. Основні методи конкретно-соціологічних досліджень. Опитувальні методи збору соціологічної інформації. Види опитувань: анкетування, інтерв'ю, соціометричне опитування. Спостереження та його види. Експериментальні методи в соціології.	2	[2] с. 261 - 273
16.	Обробка та аналіз соціологічної інформації. Технологія обробки та аналізу емпіричних даних. Процедура інтерпретації результатів соціологічних досліджень. Комп'ютерні програми обробки соціологічної інформації. Підготовка практичних рекомендацій.	2	[1] с. 126 - 127
Разом за IV - семестр		32	
Разом		32	

5. ВИДИ ЗАНЯТЬ, МЕТОДИ І ФОРМИ НАВЧАННЯ

Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття (лекції, практичні заняття), самостійна робота, консультації, індивідуальні завдання, дистанційне навчання.

Освітні технології: традиційні, інтерактивні, інформаційно-комунікативні.

6. КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Для визначення рівня засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань та вмінь:

- поточний контроль за темами і змістовими модулями;
- залік (III семестр).

Поточний контроль проводиться викладачами на аудиторних заняттях усіх видів. Основною метою поточного контролю є перевірка рівня підготовки здобувачів освіти до виконання конкретних завдань; проміжний контроль має на меті оцінити знання, вміння та практичні навички, набуті унаслідок засвоєння теоретичного і практичного матеріалу після вивчення логічно завершеної частини освітнього компонента (навчальної дисципліни/інтегрованого курсу). Основним завданням як поточного, так і проміжного контролю є забезпечення зв'язку між викладачами та здобувачами освіти в процесі навчання, управління навчальною мотивацією.

Поточний контроль може проводитись в усній формі під час проведення практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Результати поточного контролю (поточна успішність) з освітнього компонента є базовою інформацією під час проведення заліку.

Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи здобувача освіти протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання завдань поточного контролю;
- виконання завдань самостійної роботи здобувачем освіти.

Поточний контроль рівня знань **може проводитись як:**

- 1) усне опитування за контрольними запитаннями;
- 2) виконання практичних вправ і завдань;
- 3) письмовий контроль (контрольна робота за варіантами або тестування).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному етапі здобуття освітньо-професійного ступеня та/або на завершальних етапах.

Підсумковий контроль **може проводитись**:

- в письмовій та/або усній формах
- з використанням комп'ютерних технологій.

Формою підсумкового контролю є семестровий контроль рівня знань, умінь, навичок здобувачів освіти. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового заліку освітнього компонента щодо обсягу навчального матеріалу, визначеного програмою ОК Соціологія. Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю заліку з ОК Соціологія, якщо він (здобувач) виконав усі види робіт, передбачені програмою. Семестровий залік полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі виконання ним (здобувачем) усіх видів робіт і не передбачає обов'язкової присутності здобувача освіти.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти

Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5	Відмінно	Здобувач освіти демонструє систематичне та глибоке знання матеріалу в обсязі матеріалу лекцій, практичних, семінарських занять, матеріалів, рекомендованих для самостійної роботи, а також додаткової літератури. Демонструє вміння аналізувати інформацію.
4	Добре	Здобувач освіти виявляє належне знання навчальної програми курсу, виконує усі завдання, але при цьому допустив незначні помилки і мав невеликі недоліки. Як правило, оцінка «добре» ставиться здобувачам освіти, які показали систематичний характер знань з дисципліни, уміння аналізувати факти й події.
3	Задовільно	Здобувач освіти має знання основного матеріалу навчальної програми курсу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і професійної діяльності. На заняттях поводить себе пасивно, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.
2	Незадовільно	Здобувач освіти не зміг показати необхідний рівень знань для подальшого навчання, допустив значні помилки або взагалі не виконав завдання

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Гук Л.П., Котурбаш О.Р. Соціологія. Навчально-методичний посібник для студентів аграрних вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації. Київ: Аграрна освіта, 2010. 173 с.
2. Кузьменко Т.М. Соціологія. Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 320 с.
3. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.Г. Городяненка. Київ : Видавничий центр Академія, 2005. 560 с.

Додаткова :

1. Гіденс Е. Соціологія / Пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник; Наук. ред. О. Іващенко. Київ : Основи, 1999. 726 с.
2. Дворецька Г. В. Соціологія: Навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2002. 472 с.
3. Паніотто В. Соціологія в анекдотах. Київ : ДУХ І ЛІТЕРА, 2022. 392 с.
4. Піча В.М. Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України. Київ : Каравела, 2000. 248 с.
5. Соціологія: Навчальний посібник / За заг. ред. А. М. Чернія. Київ : Міленіум, 2008. 350 с.
6. Щупик І. І. Соціологія. Навчальний посібник для студентів аграрних вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації. Київ: Інтас, 2002. 169 с.

Інформаційні ресурси:

1. Інститут соціології Національної академії наук України. URL : <http://www.i-soc.com.ua/institute/>
2. Київський міжнародний інститут соціології. URL : <http://www.kiis.com.ua>
3. Національна бібліотека України ім. І.І. Вернадського. URL : www.nbuv.gov.ua